

Hutbe Adabı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ
فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ (٩))

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ:
« مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الوُضُوءَ ثُمَّ أَتَى الْجُمُعَةَ فَاسْتَمَعَ وَأَنْصَتَ غُفِرَ لَهُ
مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجُمُعَةِ وَزِيَادَةُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ وَمَنْ مَسَّ الْحَصَى فَقَدْ لَعَا »

Kıymetli Müminler!

Cuma namazı bizim için sadece bir ibadet değil, aynı zamanda toplumsal birlik ve beraberliğimizi pekiştirme fırsatıdır. Hutbede bu birlikteğin gereği olarak bizlere İslam'ın emir ve yasakları hatırlatılır, dünya ve ahiret saadetimiz için önemli nasihatler sunulur. Hutbenin şartları ve adapları ise bu önemli ibadetin ruhuna uygun bir şekilde ifa edilmesini sağlar. Cenâb-ı Hak “**Ey iman edenler! Cuma günü namaz için çağrı yapıldığında Allah'ı anmaya koşun ve alışverişi bırakın. Bilerseniz, bu sizin için çok hayırlıdır.**”¹ diye buyurmuştur.

Ayrıca cuma namazının farzıyeti ile ilgili bir hadiste şöyle buyrulmaktadır: “*Cuma namazına gitmek, ergenlik çağına ulaşmış her Müslüman'a farzdır.*”² Aynı zamanda cuma namazının müezzinin sesini işiten herkese farz olduğu belirtilmiştir.

Muhterem Müslümanlar!

Cuma günü neler yapılması gerektiği de Efendimiz tarafından ifade edilmiş ve bizzat kendisi bunları uygulayarak inananlara örneklik etmiştir. Resûlullah (s.a.v.), Ebû Hüreyre (r.a.) vasıtasıyla bizlere bildirilen bir hadîs-i şerifte konumuzu özetleyerek şöyle buyurmuştur: “*Kim abdest alır ve abdesti güzelce almaya özen gösterir, sonra cumaya gelir ve hutbeyi sessizce dinlerse, o cuma ile gelecek cuma arasındaki günahları ve üç günlük (günahı) daha affolunur. Kim de hutbeyi dinlemeyip çakıl taşlarıyla meşgul olursa boş bir şey yapmıştır.*”³

Cuma namazı müminler için büyük bir sorumluluk ve önemli bir ibadettir. Fıkıh âlimleri, hadîs-i şeriflere dayanarak, geçerli bir mazereti olmadan üç cuma namazını terk edenlerin kalplerinin

mühürleneceği bildirilmişlerdir. Bu nedenle, cuma namazını ihmal etmek büyük bir vebal ve günahıtır.

Muhammed Hamidullah'ın araştırmalarına göre, Resûlullah (s.a.v.) döneminde Medine-i Münevvere'de 18 mescit bulunmaktaydı. Ancak müminler cuma günü Mescid-i Nebevî'ye gelir ve Resûlullah'ın haftalık hutbesini dinlerlerdi. Bu uygulama cuma gününün önemini ve hutbeye verilen değeri göstermektedir.

Hutbe cuma namazının bir parçasıdır ve imam tarafından okunur. Hutbenin iki bölümden oluşması ve her iki bölümde de Allah'a hamdedilmesi, Resûlullah'a salavat getirilmesi, Kur'ân-ı Kerîm'den ayetler okunması ve cemaate nasihatler verilmesi gerekmektedir.

Hutbe tam bir sessizlik içerisinde ve dikkatle dinlenmelidir. Hutbe dinlerken yanındakiyle konuşmak, cep telefonu ile meşgul olmak veya dikkat dağıtıcı başka herhangi bir şey yapmak, hutbenin ruhuna aykırıdır ve ibadetin özünden uzaklaşmasına neden olur. Resûlullah (s.a.v.)'in şu hadîs-i şerifi hutbe adabını çok iyi izah eder: “*Cuma günü imam hutbe okurken konuşan arkadaşına ‘Sus!’ desen bile hatalı bir iş yapmış olursun.*”⁴

Muhterem Kardeşlerim

Tıpkı Veda Hutbesi'nde olduğu gibi cuma hutbelerinde de hutbeye konu olan nasihat ve tespitler bilmeyenlere, hutbeye katılamayanlara aktarılmalıdır.

Cuma namazı ve hutbe sırasında kıyafetlerimiz temiz ve düzenli olmalıdır. Rükû ve secde esnasında bedenimizin açıkta kalmamasına özen göstermeliyiz. Bu hem ibadetin adabı gereği önemlidir hem de Allah'a olan saygımızın bir göstergesidir.

Cenâb-ı Hak bizleri cuma namazına devam eden, namaz ve hutbe adabına layıkıyla riayet eden kullarından eylesin. Cuma namazının ve hutbesinin manevi bereketini ve rahmetini üzerimize indirsın. Bizleri de onlardan istifade eden şuurulu kullarından eylesin. Âmin.

¹ Cuma suresi, 62:9

² Ebû Dâvûd, Taharet, 129

³ Müslim, Cum'a, 27

⁴ Buhârî, Cum'a, 36